

Wat kunnen scholen doen?

Invloed van de man sfeer op de sociale veiligheid in het onderwijs

**Worden
Wie Je Bent**

Adviezen voor scholen

School & Veiligheid heeft vanuit brede expertise op het terrein van sociale veiligheid een aantal concrete adviezen voor scholen geformuleerd, over hoe om te gaan met mogelijk negatieve invloed van de man sfeer.

Man sfeer

Steeds meer jongeren komen online via sociale media in aanraking met content over mannelijkheid, relaties en succes. Een deel van deze content bevat stereotiepe en soms schadelijke ideeën over mannen, vrouwen en genderdiversiteit: de zogeheten man sfeer.

Een gedragen norm

Zorg voor een schoolbreed gedragen norm, waarin iedereen uit het team zich uitspreekt tegen seksistische opmerkingen en grensoverschrijdend gedrag. Dit creëert een respectvolle en veilige schoolomgeving voor alle leerlingen en medewerkers. Zo wordt het ook makkelijker om die norm uit te dragen: je staat er niet alleen voor.

Begrenzen en uitnodigen

Zet de norm door leerlingen te begrenzen bij gedrag en opmerkingen die zorgen voor onveiligheid. Begrens ook juist als het verpakt is als 'onschuldig' grapje, en grijp dit aan als haakje om door te vragen. Op die manier nodig je de leerling uit tot gesprek over onderliggende onzekerheden, ervaringen, angsten of behoeften. Zo blijf je in verbinding en stimuleer je zelfreflectie.

Ruimte voor dialoog over gelijkwaardigheid en identiteit

Weersta de neiging om de strijd aan te gaan met ideeën uit de manosphere. Blijf nieuwsgierig naar wat leerlingen daar zoeken, en geef ruimte aan verschillende perspectieven en ervaringen, over thema's als presteren, betekenisvolle relaties aangaan, en omgaan met onzekerheden en verwachtingen. Zo creëer je ruimte voor identiteitsvorming en vergroot je empathie en het vermogen om écht te luisteren naar elkaar.

Oprechte nieuwsgierigheid naar de online belevingswereld

Jongeren leven voor een groot deel online: een wereld die voor veel volwassenen ongrijpbaar is. Echter, je hoeft geen expert te zijn om pedagogisch waardevolle gesprekken te voeren over normen, waarden en gewenst gedrag: dát is de kracht van het leraarschap. En daar neem je de online context in mee.

Praat regelmatig met je leerlingen over online gedrag en wat ze online meemaken. Begeleid hen om zelf verantwoorde keuzes te maken. Dat alles begint bij oprechte interesse in hun online belevingswereld.

Een positief perspectief voor jongens

Stimuleer de emotionele vaardigheid van jongens. Leer ze om hun emoties op een gezonde en constructieve manier te delen en naar elkaar te luisteren. Laat zien dat kwetsbaarheid een kracht is en laat positieve mannelijke rolmodellen zien in verhalen, video's of voorbeelden.

Beperkende gendernormen/genderstereotypen doorbreken

Gebruik counterstereotypen in je taalgebruik, complimenten en beeldmateriaal. Kleine keuzes – welke voorbeelden je noemt, hoe je reageert op een opmerking, welke materialen je gebruikt – dragen bij aan een schoolklimaat waarin leerlingen niet worden beperkt door wat 'voor jongens' of 'voor meiden' hoort.

Burgerschapsonderwijs

Investeer in burgerschapsonderwijs. Dit biedt kansen in zowel het curriculum als de democratische oefenplaats om kritisch denken te stimuleren en te praten over gelijkwaardigheid en gendernormen, solidariteit en de verantwoordelijkheid die hoort bij vrijheid van meningsuiting.

Ondersteuning en professionalisering

Onderwijsprofessionals hebben behoefte aan kennis en uitwisseling. Versterk dus de pedagogische professionaliteit in het team en het gevoel van eigen kunnen. Faciliteer scholing en intervisie, en zorg voor een structurele inbedding hiervan.

Actief leiderschap

Doorbreek beperkende mannelijkheidsnormen. Dit vraagt zichtbaar en proactief leiderschap en structurele aandacht vanuit de schoolleiding. Neem de ervaringen van (vrouwelijke) medewerkers serieus en wacht niet tot deze vanzelf naar boven komen: veel blijft onzichtbaar als er niet actief naar wordt gevraagd. Creëer daarom een context waarin zij zich veilig kunnen uitspreken en laat zien dat je staat voor gelijkwaardigheid en sociale veiligheid.

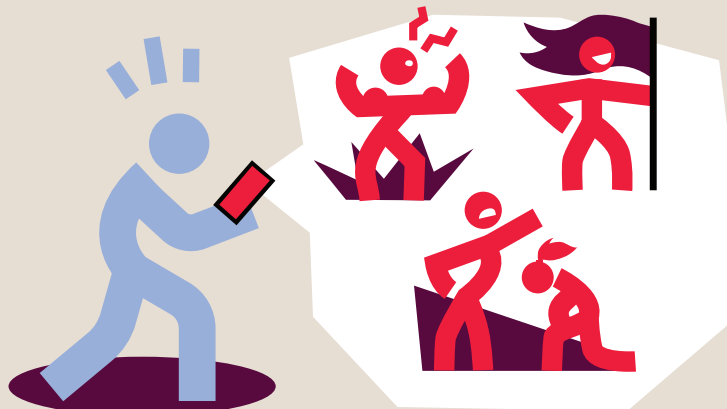
Een goede band met leerlingen

Investeer als leraar in een goede, warme relatie met leerlingen. Leerlingen die een goede relatie ervaren met hun leraar voelen zich meer thuis op school en laten meer pro-sociaal gedrag zien in de klas; ze zijn aardiger tegen elkaar, helpen elkaar meer en het vermindert pestgedrag in de klas. Daarnaast is een warme band de basis om een goede dialoog te voeren over beperkende mannelijkheids- en vrouwelijkheidsnormen waarmee leerlingen in de mannosfeer in contact komen.

Tools & tips

Op de website van School & Veiligheid vind je praktische materialen en tips om bovenstaande adviezen in de praktijk te brengen op school en in de klas.

Bezoek de website schoolenveiligheid.nl

Onderzoek

Stichting School & Veiligheid en de alliantie Worden Wie Je Bent lieten door Ipsos I&O onderzoeken hoe Nederlandse onderwijsprofessionals in het basis-, voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs de invloed van de man sfeer ervaren.

Het onderzoek laat zien dat onderwijsprofessionals merken dat het gedachtengoed uit de man sfeer de sociale veiligheid op school negatief beïnvloedt.

Het onderzoek is te downloaden: **'Ervaringen van onderwijsprofessionals met de invloed van de man sfeer op de sociale veiligheid binnen het onderwijs'**.

Publicatie van:

Stichting School & Veiligheid ondersteunt scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat. Bezoek de website schoolenveiligheid.nl voor kennis, informatie, tools en adviezen.

Samenwerking met:

**Worden
Wie Je Bent**

De alliantie Worden Wie Je Bent (met partners Emancipator, Movisie en VHTO) ondersteunt scholen bij het bevorderen van keuzevrijheid en sociale veiligheid door het doorbreken van beperkende gendernormen/genderstereotypen. Bezoek wordenwiejebentopschool.nl voor professionalisering, kennis, tools, gastlessen en inspiratie.

Vormgeving:

